

МОТИВИ

към нова Наредба № 3 за промяна на участие и прехвърляне на средства на осигурено лице във фонд за допълнително пенсионно осигуряване

Причини, които налагат приемането:

Със Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ, бр. 27 от 2026 г.) са извършени съществени промени, свързани с дейността на пенсионноосигурителните дружества, в т. ч:

✓ въвежда се нов модел за управление на средствата на осигурените лица в универсалните пенсионни фондове и във фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване в подфондове с различен инвестиционен профил;

✓ създава се нова правна уредба във връзка с избор и промяна на подфонд, в рамките на универсалния пенсионен фонд. На осигурените лица се предоставя право да изберат начина на управление на средствата им чрез участие в подфонд с различен инвестиционен профил или режим на автоматично управление на средствата съобразно възрастта им;

✓ въвеждат се механизми за служебно прехвърляне на осигурени лица между подфондовете в един универсален пенсионен фонд при настъпването на определени възрастови прагове, при избор на режим на автоматично управление на средствата, както и с оглед задължително участие в консервативен подфонд с приближаване на пенсионната възраст;

✓ уредени са основанията за упражняване на правото на прехвърляне на средствата при несъгласие на лицето с извършени промени в инвестиционната политика на фонда, свързани с управлението на средствата на подфонда, в който участва;

✓ предвижда се процедура по избор на начин на инвестиране на средствата на всички осигурени лица в универсалните пенсионни фондове в периода от 1 септември до 30 ноември 2026 г., както и механизъм за служебното им разпределение в подфондове при липса на извършен избор.

Предвид необходимостта от съществени и многобройни промени в Наредба № 3 от 24.09.2003 г. за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество (обн., ДВ, бр. 90 от 2003 г. (Наредба № 3) е изготвен проект на нова Наредба № 3 за промяна на участие и прехвърляне на средства на осигурено лице във фонд за допълнително пенсионно осигуряване, съответно действащата Наредба № 3 се предлага да бъде отменена. Проектът запазва номера на действащата Наредба № 3 в наименованието си с оглед налагането и утвърждаването му сред заинтересованите страни, както и поради значителното запазване на кръга обществени отношения, които се регулират с него. Идентифицирането и отграничаването на новия и отменения подзаконов нормативен акт се постига въз основа на пълното му наименование, включващо датата на неговото приемане, и въз основа на данните

за обнародването му в „Държавен вестник“.

Цели, които се поставят с приемането на наредбата:

Основната цел на проекта на наредба е да осигури прилагането на измененията в Кодекса за социално осигуряване, свързани с въвеждането на мултифондовия модел в универсалните пенсионни фондове и фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, чрез създаване на ясна и систематизирана подзаконова уредба относно упражняването на правата на осигурените лица за прехвърляне на средства от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд и за промяна на избора на инвестиционен подфонд и изпълнението на задълженията на пенсионноосигурителните дружества.

От особено значение в тази насока е и осигуряването на подходяща информация и консултиране на лицата при упражняване на техните права и новите възможности, които им дава мултифондовият модел.

Цели се и по-икономично и екологично осъществяване на процедурите посредством премахване на задължението заявленията да се отпечатват в три екземпляра на химизирана хартия. Вместо това ще се подава заявление в един екземпляр, което ще се сканира от приелото го дружество и ще се извършва електронен обмен на информация с дружеството, управляващо фонда, от който лицето прехвърля средства.

С проекта на наредба не се възпроизвеждат съдържащите се в действащата Наредба № 3 образци на справки, които ще бъдат приети с друга наредба на Комисията за финансов надзор.

Очаквани резултати от прилагането:

С проекта на наредба се създава цялостна уредба на условията, реда и начина на прехвърляне на средства на осигурените лица, както между различни фондове за допълнително пенсионно осигуряване, така и между отделни подфондове в рамките на един и същ фонд. Уредени са редът за подаване на заявленията, изискванията към тяхното съдържание и форма, начините на идентификация на осигурените лица, основанията за приемане или отказ за разглеждане на заявленията, обменът на информация между пенсионноосигурителните дружества, редът за прехвърляне на натрупаните средства и уведомяването на заинтересованите лица и компетентните институции.

Проектът на наредба съдържа уредба и на водените електронни регистри във връзка с прехвърлянето на средства между фондове и подфондове чрез изисквания относно съдържанието на регистрите, подлежащите на вписване обстоятелства, начина на документиране на извършените действия, проследимостта на процедурите и съхраняването на информацията. Регламентират се и задълженията на пенсионноосигурителните дружества за осигуряване на вътрешен контрол по спазването на изискванията на наредбата.

Наредбата съдържа и специални преходни правила, необходими за въвеждането на мултифондовия модел. Уреден е редът за упражняване на правото на избор на начин на инвестиране на средствата от осигурените лица в универсалните пенсионни фондове в

преходния период през 2026 г., включително подаването на заявления за избор на конкретен подфонд или на режим на автоматично прехвърляне на средствата съобразно възрастта на осигуреното лице. По този начин се осигурява практическото изпълнение на механизма, предвиден в переходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ, бр. 27 от 2026 г.).

В резултат от приемането и прилагането на наредбата се очаква да бъде осигурено ефективното прилагане на разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване, свързани с въвеждането на мултифондовия модел в универсалните пенсионни фондове и фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

С приемането на наредбата ще бъдат създадени ясни и предвидими правила за упражняване на правата на осигурените лица във връзка с прехвърлянето между подфондове и между фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Това ще допринесе за повишаване на правната сигурност и осведомеността на осигурените лица.

Очаква се да бъдат създадени необходимите организационни и технически условия за практическото функциониране на новия модел на инвестиране на средствата на осигурените лица, включително чрез въвеждане на унифицирани процедури, стандартизирани изисквания към документите и заявленията, както и единни правила за обмен на информация между пенсионноосигурителните дружества. В рамките на това се очаква намаляване на разходите и на неблагоприятното въздействие върху околната среда посредством отпечатване на заявленията не в три екземпляра, а в един. Намаляването на броя на отпечатваните документи ще доведе до редуциране на съпътстващите дейности, свързани с транспортиране, съхранение и архивиране на хартиени носители, което ще ограничи въглеродния отпечатък на административните процеси, осъществявани от пенсионноосигурителните дружества. В по-широк план мярката е в съответствие с политиките за дигитализация и насърчаване на електронното управление, които целят минимизиране на използването на хартиени документи и преминаване към устойчиви и ресурсно ефективни практики.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на наредба не е свързано с допълнителни разходи за пенсионноосигурителните дружества извън тези, произтичащи от настъпилите промени на законово ниво.

Проектът няма пряко отражение върху държавния бюджет и бюджета на Комисията за финансов надзор, като спазването на нормативните изисквания ще се контролира в рамките на системата за осъществяване на надзор над дейността по допълнително пенсионно осигуряване.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът е разработен в съответствие с общите принципи на правото на Европейския съюз, установени в чл. 5 от Договора за Европейския съюз, включително принципите на субсидиарност и пропорционалност. Предвидените разпоредби не въвеждат

дискриминационни мерки, не създават необосновани пречки пред свободното движение на капитали или услуги и не натоварват административно субектите над необходимото за постигане на целите на акта. С това се гарантира правната сигурност и стабилност на подзаконовата уредба в контекста на членството на Република България в Европейския съюз.

Материята, предмет на регулиране с настоящия проект, попада в обхвата на националната компетентност и не е пряко уредена от правото на Европейския съюз в областта на финансовия надзор.

Проектът на наредба е в съответствие с правото на Европейския съюз и не съдържа разпоредби, които представляват мерки за осигуряване прилагане на акт на правото на Европейския съюз или които транспонират изисквания на такъв акт, поради което не е приложена справка за съответствието му.

На основание чл. 6 от Правилата за нормативна дейност на Комисията за финансов надзор проектът на нова Наредба № 3 за промяна на участие и прехвърляне на средства на осигурено лице във фонд за допълнително пенсионно осигуряване, заедно с мотивите, се публикува на интернет страницата на Комисията за финансов надзор, като срокът за предложения и становища е 14-дневен, т.е. до 9 юли 2026 г., включително. Срокът е определен с цел обезпечаване на упражняването на правото на осигурените лица по § 181, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (обн. ДВ, бр. 27 от 2026 г.) от 1 септември 2026 г. да могат да изберат подфонд в универсалния пенсионен фонд, където участват, като е съобразен с необходимото време за обсъждане на постъпилите предложения и бележки в хода на общественото обсъждане, както и приключването на процедурата по приемане на подзаконовия нормативен акт, включително и неговото обнародване в „Държавен вестник“, до края на месец юли 2026 г.